

Sygn. akt I C 1220/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2019 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżonowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Radosław Florek

Protokolant: Marta Chęcińska

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2019 roku w Dzierżonowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **W. W.**

przeciwko **Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.**

o zadośćuczynienie pieniężne w kwocie 12 000 zł, odszkodowanie w kwocie 853 zł i ustalenie

I. zasądza od strony pozwanej Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki W. W. kwotę **3 293 zł** (trzy tysiące dwieście dziewięćdziesiąt trzy złote) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 8 lipca 2016 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. ustala opłatę ostateczną od powództwa o ustalenie na kwotę 100 zł;

IV. nie obciąża powódki W. W. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu;

V. nakazuje stronie pozwanej Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W., aby zapłaciła na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dzierżonowie kwotę **622,02 zł** tytułem uiszczenia kosztów sądowych, od których powódka została zwolniona, i zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa oraz odstępuje od obciążenia powódki W. W. tymi kosztami i wydatkami w pozostałym zakresie;

VI. przyznaje ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dzierżonowie na rzecz radcy prawnego M. J. z Kancelarii Radcy Prawnego w D. kwotę **5 904 zł** tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce W. W. z urzędu.

Sygn. akt *I C 1220/16*

UZASADNIENIE

Powódka W. W. wystąpiła o zasądzenie na jej rzecz od strony pozwanej Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 12 853 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o ustalenie odpowiedzialności pozwanej Spółki za dalsze, mogące wystąpić w przyszłości skutki wypadku z dnia 7 sierpnia 2015 roku.

Na uzasadnienie tych żądań wskazała, że w dniu 7 sierpnia 2015 roku robiąc wraz z mężem zakupy w sklepie (...) położonym w P. przewróciła się na ziemię na skutek zahaczenia nogą o niebezpieczne odbojnice przy kasie o

numerze 1. Oświadczyła, że w wyniku tego zdarzenia doznała urazu kończyny dolnej lewej oraz dłoni lewej, a także skręcenia stawu skokowego lewego, złamania palca IV ręki lewej, stłuczenia lewego biodra i lewej stopy oraz wystąpiło u niej krwawienie uda lewego. Podała, że w związku z tymi urazami ciała poniosła wydatki na leczenie w łącznej kwocie 853 zł, które obejmowały: kwotę 193 zł tytułem zakupu leków, kwotę 100 zł tytułem częściowego pokrycia kosztów zakupu ortozy i kwotę 560 zł tytułem wykonania zabiegów fizjoterapeutycznych. Wskazała, że na skutek przedmiotowego zdarzenia do tej pory odczuwa ból lewego uda, lewej kostki u nogi oraz lewej dłoni, a w związku z tym nadal musi przyjmować środki przeciwbólowe. Podała, że ma problemy ze snem, gdyż z powodu silnego bólu i drętwienia nogi i reki budzi się w nocy i nie może spać. Podkreśliła, że przez dwa tygodnie po wypadku nosiła ortezę, co znacznie utrudniało jej funkcjonowanie, a przez kilka miesięcy złamany palec utrudniał jej otwieranie drzwi i wykonywanie innych czynności życia codziennego. Oświadczyła, że zawiadomiła o szkodzie stronę pozwaną, która zawarła z właścicielem przedmiotowego sklepu umowę dobrowolnego ubezpieczenia OC, jednak odmówiła ona przyjęcia odpowiedzialności za to zdarzenia wskazując, iż ubezpieczony nie ponosi odpowiedzialności za ten wypadek. Zarzuciła w związku z tym, że zawinione działanie pracowników sklepu polegało na tym, iż powinni oni zapewnić bezpieczeństwo na jego terenie i nie pozostawiać niezabezpieczonych odbojnic, gdyż klienci sklepu nie mogą przewidywać, że w ciągach komunikacyjnych będą znajdować się jakieś przeszkody. Oświadczyła, że w świetle opisanych okoliczności powinna otrzymać zadośćuczynienie pieniężne w kwocie 12 000 zł.

W odpowiedzi na pozew z dnia 30 września 2016 roku, strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Motywuując swoje stanowisko przyznała fakty zawarcia umowy ubezpieczenia i przyjęcia zgłoszenia szkody, a także odmowy przyznania żądanych przez powódkę świadczeń. Zarzuciła następnie, że powódka nie wykazała okoliczności wykonywania nieprawidłowo obowiązku utrzymania w należytym stanie przedmiotowego sklepu, albowiem brak jest okoliczności świadczących o zaniechaniu lub wadliwym wypełnieniu powyższych obowiązków. Podała, że powódka robiąc zakupy w tym sklepie zauważyła, iż otwierana jest druga kasa i zawołana przez męża, a następnie przez niego pociągnięta za rękę zahaczyła o nogę regału z napojami i przewróciła się zdzierając sobie naskórek u nogi. Podkreśliła, że powódka bezpośrednio przed zdarzeniem poruszała się przy pomocy kul. Podniosła również, że u powódki nie powstał uszczerbek na zdrowiu, który uzasadniłaby przyznanie zadośćuczynienia, a tym bardziej ustalenie jej odpowiedzialności za skutki tego wypadku w przyszłości. Podała również, że obecny stan zdrowia powódki jest wynikiem samoistnych chorób i w związku z tym zakwestionowała roszczenie o zwrot kosztów leczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Sklep (...) znajdujący się w P. należy do (...) Spółki Akcyjnej w K..

Fakt bezsporny.

Powódka W. W. leczy się na cholesterol w Przychodni (...) w Niemczy.

Dowód: przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

U powódki występują zmiany zwyrodnieniowe palca IV-go lewej dłoni i znaczne zmiany zwyrodnieniowe stawu skokowego lewego oraz zmiany chorobowe układu kostnego lewego biodra, uda i stopy.

Dowód: opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu chirurgii J. L. z dnia 8 grudnia 2017 roku - k. 117-120,

ustne wyjaśnienia opinii pisemnej biegłego sądowego z zakresu chirurgii J. L. - k. 137.

Powódka nigdy jednak nie miała problemów z chodzeniem i nie poruszała się używając kul.

Dowód: zeznania świadków S. W. - k. 61-62,

B. O. - k. 91,

przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

(...) Spółka Akcyjna w K. zawarła umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ze stroną pozwaną Towarzystwem (...). Spółką Akcyjną w W.. Umowa obowiązywała w dniu 7 sierpnia 2015 roku.

Fakt przyznany.

W tym też dniu, około godziny 12.00, powódka wraz z mężem S. W. robiła zakupy w opisanym powyżej sklepie. Jej mąż poszedł do kasy. Następnie powódka, niosąc w koszyku zakupy, bez pośpiechu udała się za nim do kasy. Wówczas zahaczyła nogą o odstającą listwę na dole półki z napojami i przewróciła się.

Dowód: odpis notatki sporządzonej w dniu 7 sierpnia 2015 roku - k. 9,

odpis historii zdrowia i choroby pacjenta sporządzonej przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w D. - k. 11,

zeznania świadka S. W. - k. 61-62,

przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

W trakcie tego zdarzenia mąż powódki nie wołał jej i znajdował się w takiej odległości od niej, że nie mógł jej sięgnąć ręką.

Dowód: zeznania świadka S. W. - k. 61-62,

przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

W wyniku tego upadku powódka doznała stłuczenia biodra lewego, uda lewego z krwiakiem i lewej stopy, urazu skrętnego stawu skokowego lewego oraz złamania paliczka środkowego palca IV-go lewej ręki.

Dowód: opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu chirurgii J. L. z dnia 8 grudnia 2017 roku - k. 117-120,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu ortopedii S. L. z dnia 12 lipca 2018 roku - k. 156-162.

Po tym zdarzeniu pracownik sklepu zamontował właściwie przedmiotową listwę.

Dowód: zeznania świadka S. W. - k. 61-62,

przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

Następnie pracownik sklepu (...) opatrzyła powódce rany na zapleczu sklepu. Powódka nie chciała wzywać Pogotowia (...).

Dowód: częściowo zeznania świadków A. M. - k. 61,

P. R. - k. 61,

zeznania świadka S. W. - k. 61-62,

przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

Powódka, korzystając z pomocy męża, opuściła samodzielnie sklep.

Dowód: częściowo zeznania świadków A. M. - k. 61,

P. R. - k. 61,

zeznania świadka S. W. - k. 61-62.

Zaraz po zdarzeniu powódka wraz z mężem pojechali samochodem do Przychodni (...) w Niemczy, gdzie pielęgniarki skierowały powódkę do Szpitala (...) w D..

W tym Szpitalu powódka musiałaby czekać na przyjęcie sześć godzin, więc zrezygnowała i pojechała do domu.

Dowód: zeznania świadka S. W. - k. 61-62,

przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

W dnia 10 sierpnia 2015 roku, powódka udała się do lekarza pierwszego kontaktu, który stwierdził, że wystąpiły u niej jedynie powierzchowne urazy oraz przepisał maści i środki przeciwbólowe.

Dowód: odpis historii zdrowia i choroby pacjenta sporządzonej przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w D. - k. 10,

przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

Dwa dni później powódka ponownie udała się do lekarza pierwszego kontaktu. Wówczas zalecił jej wykonanie zdjęcia rentgenowskiego lewej stopy i IV palca lewej ręki oraz skierował ją do Poradni Chirurgicznej.

Dowód: odpis historii zdrowia i choroby pacjenta sporządzonej przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w D. - k. 11,

zeznania świadka S. W. - k. 61-62,

przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

Następnego dnia udała się do chirurga do Szpitala (...) w D., który stwierdził złamanie IV-go palca lewej ręki i skręcenie stawu skokowego lewego. W związku z tym usztywniono jej palec szyną gipsową oraz nakazano stosować ortezę na lewej stopie przez okres sześciu tygodni.

Dowód: odpis informacji dla lekarza kierującego - k. 12,

zeznania świadka S. W. - k. 61-62,

przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

W dniu 17 sierpnia 2015 roku, powódka ponownie była na wizycie u lekarza pierwszego kontaktu ze względu na dolegliwości bólowe lewego biodra. Zalecono jej wykonanie zdjęcia rentgenowskiego lewego biodra oraz skierowano do Poradni Chirurgicznej.

Dowód: odpis historii zdrowia i choroby pacjenta sporządzonej przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w D. - k. 13.

W tym samym dniu powódka wykonała zdjęcie rentgenowskie lewego biodra.

W dniu 19 sierpnia 2015 roku chirurg nie stwierdził zmian urazowych lewego biodra oraz stwierdził, że krwiak uda lewego jest w trakcie wchłaniania.

Dowód: odpis informacji dla lekarza kierującego - k. 15.

Następnego dnia powódka była na wizycie kontrolnej u lekarza pierwszego kontaktu.

Dowód: odpis historii zdrowia i choroby pacjenta sporządzonej przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w D. - k. 16.

W dniu 10 września 2015 roku zdjęto powódce gips z palca.

Dowód: odpis informacji dla lekarza kierującego - k. 12,

zeznania świadka S. W. - k. 61-62,

przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

W dniu 14 września 2015 roku, lekarz pierwszego kontaktu skierował powódkę na zabiegi rehabilitacyjne obejmujące laser, masaż wirowy i ćwiczenia usprawniające lewej dłoni i lewego stawu skokowego.

Dowód: odpis historii zdrowia i choroby pacjenta sporządzonej przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w D. - k. 17,

odpis skierowania na zabiegi fizjoterapeutyczne z dnia 14 września 2015 roku - k. 20,

przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

Przeprowadzenie tych zabiegów w sposób znaczący przyspieszyłoby leczenie.

Dowód: opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu chirurgii J. L. z dnia 8 grudnia 2017 roku - k. 117-120.

W dniu 12 października 2015 roku, chirurg zakończył leczenie powódki.

Dowód: odpis informacji dla lekarza kierującego - k. 12,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu chirurgii J. L. z dnia 8 grudnia 2017 roku - k. 117-120,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu ortopedii S. L. z dnia 12 lipca 2018 roku - k. 156-162,

ustne wyjaśnienia opinii pisemnej biegłego sądowego z zakresu chirurgii J. L. - k. 137.

Dokuczliwe dolegliwości bólowe towarzyszące doznanym przez powódkę urazom mogły się utrzymywać przez okres 7-10 dni.

Dowód: opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu chirurgii J. L. z dnia 8 grudnia 2017 roku - k. 117-120.

W tym też okresie powódka wymagała ciągłej pomocy osób trzecich w zakresie podstawowych czynności życiowych takich jak ubieranie, przygotowywanie posiłków i mycie przez 6 godzin dziennie. Przez następne 2-3 tygodnie potrzebowała pomocy czasowo w zakresie czynności wymagających pełnej sprawności obu kończyn przez 2-3 godziny dziennie.

Dowód: opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu chirurgii J. L. z dnia 8 grudnia 2017 roku - k. 117-120,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu ortopedii S. L. z dnia 12 lipca 2018 roku - k. 156-162,

ustne wyjaśnienia opinii pisemnej biegłego sądowego z zakresu chirurgii J. L. - k. 137,

zeznania świadka S. W. - k. 61-62,

przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

Powódka nie przeprowadziła zabiegów rehabilitacyjnych. Musiałaby bowiem czekać rok na zabiegi finansowane ze środków publicznych, a na przeprowadzenie tych zabiegów prywatnie nie było jej stać.

Dowód: przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

Zakup ortozy kosztował 280 zł, z czego powódka zapłaciła jedynie 100 zł.

Dowód: odpis faktury VAT (...) z dnia 27 sierpnia 2015 roku - k. 19,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu chirurgii J. L. z dnia 8 grudnia 2017 roku - k. 117-120,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu ortopedii S. L. z dnia 12 lipca 2018 roku - k. 156-162,

przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

Z kolei na zakup środków farmaceutycznych związanych z jej leczeniem wydała 193 zł.

Dowód: odpis faktury nr (...) z dnia 31 sierpnia 2015 roku - k. 18,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu chirurgii J. L. z dnia 8 grudnia 2017 roku - k. 117-120,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu ortopedii S. L. z dnia 12 lipca 2018 roku - k. 156-162,

przesłuchanie powódki W. W. - k. 98.

Ochrona sklepu zgrała nagranie z monitoringu obejmujące przedmiotowe zdarzenie.

Dowód: częściowo zeznania świadka A. M. - k. 61,

A. B. - k. 98.

Pismem z dnia 6 listopada 2015 roku, pełnomocnik powódki zażądał od (...) Spółki Akcyjnej w K. przyznania powódce zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę w kwocie 8 000 zł oraz odszkodowania w kwocie 853 zł.

Dowód: odpis pisma pełnomocnika powódki do (...) Spółki Akcyjnej w K. z dnia 6 listopada 2015 roku - k. 21-22,

odpis potwierdzenia nadania z dnia 6 listopada 2015 roku - k. 23.

Pismo to zostało doręczone w dniu 12 listopada 2015 roku.

Dowód: odpis potwierdzenia odbioru z dnia 12 listopada 2015 roku - k. 24.

W dniu 20 listopada 2015 roku, (...) Spółka Akcyjna w K. przesłała to pismo do strony pozwanej.

Dowód: wydruk z poczty elektronicznej z dnia 20 listopada 2015 roku - akta szkody.

W piśmie z dnia 23 listopada 2015 roku, pozwana Spółka potwierdziła przyjęcie tego zawiadomienia o szkodzie.

Dowód: odpis pisma strony pozwanej do pełnomocnika powódki z dnia 23 listopada 2015 roku - akta szkody,

odpis pisma strony pozwanej do (...) Spółki Akcyjnej w K. z dnia 23 listopada 2015 roku - akta szkody.

Następnie w piśmie z dnia 17 grudnia 2015 roku, pozwana Spółka poinformowała pełnomocnika powódki, że roszczeń powódki nie rozpozna w terminie 30 dni od daty ich zgłoszenia, gdyż oczekuje na dokumenty od ubezpieczonego konieczne do zajęcia stanowiska w sprawie.

Dowód: odpis pisma strony pozwanej do pełnomocnika powódki z dnia 17 grudnia 2015 roku - akta szkody.

Z kolei pismem z dnia 2 lutego 2016 roku, strona pozwana odmówiła uwzględnienia roszczeń powódki, albowiem przyjęła, że do zdarzenia nie doszło w wyniku zawinionego działania lub zaniechania pracowników sklepu.

Dowód: odpis pisma strony pozwanej do powódki z dnia 2 lutego 2016 roku - akta szkody.

U powódki nie wystąpił trwały albo długotrwały uszczerbek na zdrowiu.

Złamany palec jest zniekształcony z powodu doznanego urazu i zmian zwyrodnieniowych, ale nie wpływa to na jego funkcjonalność i nie ogranicza jego ruchomości. Obecnie funkcja lewej ręki nie utrudnia i nie będzie utrudniać czynności życia codziennego.

Dowód: opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu chirurgii J. L. z dnia 8 grudnia 2017 roku - k. 117-120,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu ortopedii S. L. z dnia 12 lipca 2018 roku - k. 156-162,

ustne wyjaśnienia opinii pisemnej biegłego sądowego z zakresu chirurgii J. L. - k. 137.

Ręka lewa wymaga jedynie wykonywania własnych ćwiczeń rehabilitacyjnych.

Dowód: opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu ortopedii S. L. z dnia 12 lipca 2018 roku - k. 156-162.

W przyszłości nie wystąpią u powódki negatywne skutki zdrowotne tego wypadku.

Dowód: ustne wyjaśnienia opinii pisemnej biegłego sądowego z zakresu chirurgii J. L. - k. 137.

Sąd zważył, co następuje:

powództwo tylko w części podlegało uwzględnieniu.

W ocenie Sądu powódka udowodniła, że w dniu 7 sierpnia 2015 roku, w sklepie (...) znajdującym się w P., idąc wolno do kasy zahaczyła nogą o odstającą listwę na dole półki z napojami i przewróciła się, a po zdarzeniu pracownik sklepu umieścił na właściwym miejscu przedmiotową listwę. Wynika to przede wszystkim z dowodu z przesłuchania powódki, jak również dowodu z zeznań świadka S. W., czyli bezpośrednich uczestników tego zdarzenia. Należy bowiem podkreślić, że w tym zakresie wymienione osoby zeznawały pewnie i jednoznacznie. Nie uszło także uwadze Sądu, że tak przebieg tego wypadku powódka opisywała jeszcze przed tym procesem, co wynika z dowodu z odpisu historii zdrowia i choroby pacjenta sporządzonej przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w D. (k. 11 akt). Co istotne taki przebieg zdarzenia znajduje potwierdzenie w dowodzie z odpisu notatki sporządzonej w dniu 7 sierpnia 2015 roku (k. 9 akt), w której przyznano, że w dniu zdarzenia powódka zahaczyła "w niezabezpieczone odbojnice". Przedmiotowa notatka została sporządzona przez pracownika tego sklepu (...), a tym samym należy przyjąć, że wierne odzwierciedla przyczyny tego zdarzenia. Trudno bowiem uwierzyć w twierdzenia świadka A. B., że nie weryfikowała wersji wydarzeń powódki przed sporządzeniem tej notatki i oparła jej treść na opisie przedstawionym przez powódkę. Jest to tym bardziej niezrozumiałe, gdy weźmie się pod uwagę fakt, że zdaniem świadka A. B. półki wówczas były prawidłowo zabezpieczone i powódka nie mogła zahaczyć o żadne elementy tych półek. Warto także zauważyć, że świadek A. B. zeznała, że wprawdzie widziała nagranie z monitoringu tego zdarzenia, ale go nie pamięta. Nie wiadomo więc na jakiej podstawie stanowczo twierdzi, że półka w dniu zdarzenia była prawidłowo zabezpieczona i nie odstawała z niej listwa. W tym zakresie Sąd nie dał więc wiary zeznaniom świadka A. B.. To samo dotyczy także dowodów z zeznań świadków A. M. i P. R.. Wymienieni świadkowie wprawdzie nie widzieli bezpośrednio tego zdarzenia, choć przebywali wówczas na terenie tego sklepu, ale później oglądali jego przebieg na nagraniu z monitoringu. Na tej podstawie wskazywali, że powódka zahaczyła o wystający element półki, gdy się spieszyła do kasy i został pociągnięta za rękę przez męża. Ich zeznania w tym zakresie są jednak sprzeczne z przedstawionymi na wstępie dowodami. Istotny jest również fakt, że niektóre inne podawane przez tych świadków okoliczności nie znajdują potwierdzenia w

zebrany materiał dowodowy. Nie uszło bowiem uwadze Sądu, że zeznawali oni, iż powódka przed zdarzeniem poruszała się o kulach, gdy tymczasem z przesłuchania powódki oraz zeznań świadków S. W. i B. O. wynika, że powódka nigdy kul nie używała. W tym aspekcie szczególnie istotnie są zeznania świadka B. O., który jest sąsiadem powódki i zna ją od swojego urodzenia, a przy tym nie jest w żaden sposób zainteresowany wynikiem sprawy. Skład orzekający wziął także pod uwagę fakt, że świadkowie A. M. i A. B. wskazali, iż zapis monitoringu z tego zdarzenia został zabezpieczony. Można więc zasadnie przypuszczać, że gdyby przedstawiał on przebieg zdarzenia niekorzystnie dla powódki, to zostałby przekazany stronie pozwanej przez podmiot ubezpieczony. Tymczasem ten dowód w niniejszej sprawie nie został przedłożony co wskazuje na to, że przedstawiony przez powódkę przebieg zdarzenia jest zgodny z prawdą, w szczególności iż strona pozwana nie przedstawiła żadnych logicznych wyjaśnień co do braku tegoż nagrania.

W świetle tak ustalonego stanu faktycznego należało przyjąć, że po stronie pracowników przedmiotowego sklepu doszło do zaniedbania obowiązków w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na terenie prowadzonej placówki sklepowej poprzez pozostawienie odstającej od półki listwy w alejce sklepowej. Nie została ona bowiem umieszczona w miejscu uniemożliwiający klientom potknięcie się o nią lub zahaczenie o nią. Klienci sklepu nie mogą natomiast przewidywać, że w ciągach komunikacyjnych będą znajdować się przeszkody, na które powinni uważać i które powinni omijać. Oznacza to, że pracownikom tego sklepu można w tym zakresie przypisać winę. Nie ma bowiem wątpliwości, że zachowaniem, za które podmiotowi można przypisać odpowiedzialność deliktową może być zarówno działanie, jak i zaniechanie, przy czym zaniechanie polega na niewykonywaniu określonego działania, gdy na podmiocie ciążyła powinność i możliwość jego podjęcia, a za bezprawne uznaje się między innymi zachowania sprzeczne z zasadami współżycia społecznego albo dobrymi obyczajami czyli normami moralnymi powszechnie akceptowanymi w całym społeczeństwie lub grupie społecznej, nakazującymi lub zakazującymi określonego zachowania, mimo iż nie jest ono nakazane lub zakazane normą prawną (por. uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 21 maja 2013 roku, II Ca 1280/12, LEX nr 1853455). W związku z tym dopuścili się oni czynu niedozwolonego w rozumieniu przepisu art. 415 k.c. stanowiącego, że kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Za ich zaniechania ponosi w efekcie odpowiedzialność deliktową, na podstawie przepisu art. 430 k.c., ich pracodawca czyli (...) Spółka Akcyjna w K.. Przepis ten stanowi, że kto na własny rachunek powierza wykonywanie czynności osobie, która przy wykonywaniu tej czynności podlega jego kierownictwu i ma obowiązek stosować się do jego wskazówek, ten jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną z winy tej osoby przy wykonywaniu powierzonej jej czynności. Jednocześnie na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawartej przez stronę pozwaną z (...) Spółką Akcyjną w K. za szkodę doznaną przez powódkę odpowiada także pozwana Spółka. Wedle bowiem przepisu art. 822 § 1 k.c., przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Należy jednocześnie podkreślić, że zgodnie z przepisem art. 822 § 4 k.c., uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. Oznacza to, że w niniejszej sprawie pozwana Spółka ma legitymację procesową bierną.

Powódka w rozpoznawanej sprawie zgłosiła żądanie zasądzenia na jej rzecz od strony pozwanej zadośćuczynienia pieniężnego w kwocie 12 000 zł oraz odszkodowania w kwocie 853 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia.

Podstawę prawną ostatniego z tych żądań stanowi przepis art. 444 § 1 zd. 1 k.c., wedle którego w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Przepis ten określa więc zakres odszkodowania za uszczerbek w postaci szkody majątkowej wynikający z uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. Odszkodowanie przewidziane w przepisie art. 444 § 1 zd. 1 k.c. obejmuje przy tym wszelkie wydatki pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne i celowe. Przykładowo można wymienić koszty leczenia (pobytu w szpitalu, konsultacji u wybitnych specjalistów, dodatkowej pomocy pielęgniarstwa, koszty lekarstw itp.), specjalnego odżywiania się, nabycia protez i innych koniecznych aparatów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 1981 roku, I CR 455/80, OSNC 1981, nr 10, poz. 193), wydatki związane z przewozem chorego do szpitala i na zabiegi, z przejazdami osób bliskich w celu odwiedzin chorego w szpitalu, z koniecznością specjalnej opieki i pielęgnacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04 października 1973 roku, II CR

365/73, OSNC 1974, nr 9, poz. 147), koszty zabiegów rehabilitacyjnych, czy przygotowania do innego zawodu (por. G. Bieniek, K. Kołakowski, Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania, tom I, Warszawa 2001, pkt 5 uwag do art. 444 k.c.; W. Czachórski, Zobowiązania. Zarys wykładu, Warszawa 1994, s. 192-193).

W niniejszej sprawie powódka udowodniła, że w związku z jej leczeniem zasadne były wydatki w łącznej kwocie 293 zł na zakup ortozy objęte fakturą VAT (...) z dnia 27 sierpnia 2015 roku (k. 19 akt) i na zakup środków farmaceutycznych objęte fakturą nr (...) z dnia 31 sierpnia 2015 roku (k. 18 akt). Należy bowiem wskazać, że ze zgromadzonej w sprawie dokumentacji medycznej wynika, iż podane wydatki były konsekwencją zaleceń lekarskich, co podkreślił biegły sądowy z zakresu ortopedii S. L. (k. 162 akt). Co istotne zarówno ten biegły, jak i biegły sądowy z zakresu chirurgii J. L. zgodnie wskazali, że były to wydatki pozostające w związku przyczynowym ze spornym wypadkiem (k. 120 i 162 akt).

Sąd zakwestionował natomiast zasadność żądanie zasądzenia kwoty 560 zł z tytułu kosztów wykonania zabiegów fizjoterapeutycznych obejmujących laser, masaż wirowy i ćwiczenia usprawniające lewej dłoni i lewego stawu skokowego. Jak przyznała bowiem powódka w trakcie jej przesłuchania faktycznie nie wykonała tych zabiegów i w związku z tym nie poniosła tych wydatków, albowiem nie było jej na to stać (k. 108 i 110-111 akt). Skoro więc nie poniosła tych wydatków, to nie mogła żądać ich zwrotu. Co istotne nie ma podstaw do zasądzenia tej kwoty w oparciu o przepis art. 444 § 1 zd. 2 k.c., wedle którego na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu. W dniu 14 września 2015 roku, lekarz pierwszego kontaktu skierował powódkę na przedmiotowe zabiegi rehabilitacyjne, co oznacza, iż ich przeprowadzenie było uzasadnione. Z kolei z opinii pisemnej biegłego sądowego z zakresu chirurgii J. L. z dnia 8 grudnia 2017 roku wynika, że przeprowadzenie tych zabiegów w sposób znaczący przyspieszyłoby leczenie (k. 120 akt). Należy jednak zauważyć, że leczenie powódki zostało zakończone w dniu 12 października 2015 roku, a tym samym przeprowadzenie tych zabiegów po tym terminie jest już bezprzedmiotowe. Dodatkowo należy zauważyć, że obecnie w przypadku powódki zachodzi konieczność jedynie wykonywania własnych ćwiczeń rehabilitacyjnych lewej ręki, co podkreślono w opinii pisemnej biegłego sądowego z zakresu ortopedii S. L. z dnia 12 lipca 2018 roku (k. 160 akt).

Z tych względów, należało na rzecz powódki zasądzić odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów leczenia w kwocie 293 zł i oddalić dalej idące żądanie w tym przedmiocie.

Żądanie zasądzenia zadośćuczynienia za krzywdę opiera się na przepisie art. 445 § 1 k.c. stanowiącym, że w wypadkach przewidzianych w artykule poprzedzającym (czyli art. 444 k.c. dotyczącym wystąpienia uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia) sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Chodzi tu o krzywdę ujmowaną jako cierpienie fizyczne (ból i inne dolegliwości) i cierpienia psychiczne (ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, niemożności uprawiania działalności artystycznej, naukowej, wyłączenia z normalnego życia itp.), a więc doznany przez poszkodowanego uszczerbek niemajątkowy. Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie tych cierpień. Winno ono mieć w związku z tym charakter całościowy i obejmować wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno już doznane, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości (a więc prognozy na przyszłość). Przy ocenie więc „odpowiedniej sumy” należy brać pod uwagę wszystkie okoliczności danego wypadku, mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy, tak aby przyznana poszkodowanemu suma mogła zatrzeć lub co najmniej złagodzić odczucie krzywdy i pomóc poszkodowanemu odzyskać równowagę psychiczną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2000 roku, II CKN 1119/98, LEX nr 50884; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 03 lutego 2000 roku, I CKN 969/98, LEX nr 50824; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 03 listopada 1994 roku, III APr 43/94, OSA 1995, nr 5, poz. 41; uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 08 grudnia 1973 roku, III CZP 37/73, OSNC 1974, nr 9, poz. 145). W szczególności uwzględniać należy nasilenie cierpień, długotrwałość choroby, rozmiar kalectwa, trwałość następstw zdarzenia oraz konsekwencje uszczerbku na zdrowiu w życiu osobistym i społecznym poszkodowanego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 lipca 2013 roku, I ACa 195/13, LEX nr 1363278; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 roku, II UKN 681/98, OSNAP 2000, nr 16, poz. 626). Zadośćuczynienie ma więc przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi

przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość ta nie może być jednak nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 1962 roku, 4 CR 902/61, OSNCP 1963, nr 5, poz. 107; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 1965 roku, I PR 203/65, OSPiKA 1966, na 4, poz. 92; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 08 marca 2013 roku, I ACa 26/13, LEX nr 1293609; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 lipca 2013 roku, I ACa 602/13, LEX nr 1353806). Z tych też względów posługiwanie się jedynie tabelami procentowego uszczerbku na zdrowiu i stawkami za każdy procent trwałego uszczerbku dla rozstrzygnięcia zasadności roszczenia o zadośćuczynienie i jego wysokości, znajduje jedynie orientacyjnie zastosowanie i nie wyczerpuje tej oceny (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 24 lipca 2013 roku, I ACa 715/13, LEX nr 1363003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 lutego 2013 roku, I ACa 1186/12, LEX nr 1313304; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 lutego 1998 roku, I ACa 715/97, OSA 1999, nr 2, poz. 7).

W niniejszej sprawie Sąd w pierwszym rzędzie zwrócił uwagę na fakt, że powódka nie doznała w wyniku tegoż zdarzenia poważnych obrażeń ciała, gdyż doznała jedynie stłuczenia biodra lewego, uda lewego z krwiakiem i lewej stopy, urazu skrętnego stawu skokowego lewego oraz złamania paliczka środkowego palca IV-go lewej ręki. Nie były to więc obrażenia istotne z punktu widzenia życia i zdrowia powódki. Skład orzekający wziął także pod uwagę, że leczenie powódki było krótkotrwałe, gdyż zakończyło się w ciągu dwóch miesięcy od dnia przedmiotowego zdarzenia, przy czym doprowadziło do całkowitego usunięcia skutków doznanych obrażeń. Należy przy tym podkreślić, że nie było ono zbyt intensywne, albowiem sprowadzało się do założenia na złamany palec szyny gipsowej i stosowaniu ortozy na lewej stopie oraz używania środków farmakologicznych. Obejmowało przy tym tylko kilka wizyt lekarskich i wykonanie dwóch zdjęć rentgenowskich. Tym samym nie destabilizowało w sposób istotny życia powódki. Co istotne rokowania co do stanu zdrowia powódki w związku z tym wypadkiem są pomyślne i nie przewiduje się wystąpienia negatywnych skutków tego wypadku w przyszłości, albowiem zachodzi jedynie konieczność wykonywania własnych ćwiczeń rehabilitacyjnych co do lewej ręki. Oznacza to, że nie zachodzi już potrzeba kontynuowania leczenia lub rozpoczęcia profesjonalnej rehabilitacji. Jedynie trudności w życiu codziennym powódki były związane z koniecznością używania ortozy na lewej stopie przez 6 tygodni oraz szyny gipsowej na IV palcu lewej ręki przez 4 tygodnie. W sposób istotny utrudniało to normalne funkcjonowanie powódki i powodowało, że w okresie pierwszych 7-10 dni pod wypadku wymagała ona ciągłej pomocy osób trzecich w zakresie podstawowych czynności życiowych takich jak ubieranie, przygotowywanie posiłków i mycie przez 6 godzin dziennie, a przez następne 2-3 tygodnie potrzebowała pomocy czasowo w zakresie czynności wymagających pełnej sprawności obu kończyn przez 2-3 godziny dziennie. Trwało to jednak stosunkowo krótko. Biorąc pod uwagę wyłącznie schorzenia związane z tym wypadkiem wypada także wskazać, że dolegliwości bólowe z nimi związane mogły się utrzymywać jedynie przez okres 7-10 dni, a w późniejszym okresie były efektem zmian zwyrodnieniowych. Należy jednocześnie zauważyć, że u powódki nie stwierdzono żadnego trwałego albo długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, a złamany palec jest zniekształcony z powodu doznanego urazu i zmian zwyrodnieniowych, ale nie wpływa to na jego funkcjonalność i nie ogranicza jego ruchomości.

W tych okolicznościach, niezbyt poważny charakter obrażeń oraz krótkotrwałość i niewielki stopień uciążliwości leczenia powódki, a także brak wpływ tego wypadku na jej stan zdrowia oraz brak możliwości wystąpienia dalszych negatywnych skutków zdrowotnych tego wypadku dla powódki świadczą o niezbyt dużym natężeniu doznanej przez nią krzywdy, co uzasadnia przyznanie jej zadośćuczynienia w kwocie 3 000 zł i oddalenie dalej idącego żądania w tym przedmiocie.

Ostatecznie więc w niniejszej sprawie Sąd był obowiązany zasądzić na rzecz powódki z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego i odszkodowania kwotę 3 293 zł (293 zł + 3 000 zł).

Powódka wystąpiła także z żądaniem zasądzenia na jego rzecz odsetek ustawowych liczonych od przyznanych świadczeń od dnia wytoczenia powództwa czyli dnia 8 lipca 2016 roku do dnia zapłaty.

Podstawę prawną do sformułowania takiego żądania stanowią przepisy art. 481 k.c. Z przepisu § 1 tegoż artykułu wynika, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas

opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Odsetki za opóźnienie należą się przeto zarówno bez względu na szkodę poniesioną przez wierzyciela, jak i zawinienie okoliczności opóźnienia przez dłużnika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1994 roku, I CRN 121/94, OSNC 1995, nr 1, poz. 21). Należy przy tym wskazać, że w świetle przepisów ustawy dłużnik opóźnia się z wykonaniem zobowiązania, gdy nie spełnia świadczenia w terminie oznaczonym w sposób dostateczny lub wynikający z właściwości zobowiązania. Aby dokładnie wyjaśnić wskazaną kwestię konieczne jest odwołanie się do pojęcia wymagalności. Roszczenie o spełnienie świadczenia jest wymagalne wówczas, gdy wierzyciel jest uprawniony do żądania spełnienia świadczenia. Dopóki roszczenie jest niewymagalne, nie zachodzi także opóźnienie, gdyż dłużnik nie jest zobowiązany do świadczenia. O dacie wymagalności decyduje natomiast treść stosunku obligacyjnego łączącego strony. W przypadku zobowiązań terminowych, jeśli dłużnik nie realizuje w terminie swych obowiązków wynikających z treści zobowiązania, opóźnia się ze spełnieniem świadczenia. W takim przypadku data wymagalności roszczenia stanowi jednocześnie datę, od której dłużnik opóźnia się ze świadczeniem. Z mocy przepisów art. 481 k.c. uzasadnia to roszczenie o odsetki. W przypadku z kolei zobowiązań bezterminowych opóźnienie nastąpi dopiero w przypadku niedostosowania się do wezwania wierzyciela żądającego spełnienia świadczenia, chyba że obowiązek jego spełnienia wynika z właściwości zobowiązania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 listopada 1995 roku, I ACr 592/95, OSA 1996, nr 10, poz. 48). Na koniec należy wskazać, że na mocy przepisu art. 481 § 2 zd. 1 k.c., jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych.

Zgodnie z przepisem art. 817 § 1 k.c., ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Wedle z kolei przepisów § 2 tegoż artykułu, gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, jednakże bezsporną część świadczenia ubezpieczyciel powinien spełnić w terminie przewidzianym w przepisie § 1. W świetle opisanych regulacji prawnych należało przyjąć, że świadczenie z tytułu naprawienia szkody dochodzone od ubezpieczyciela jest świadczeniem terminowym.

W tym zakresie należy wskazać, że w związku z opisanym zdarzeniem w piśmie z dnia 6 listopada 2015 roku powódka zażądała przyznania zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę w kwocie 8 000 zł oraz odszkodowania w kwocie 853 zł, przy czym wskazane roszczenia zostały zgłoszone stronie pozwanej najpóźniej w dniu 23 listopada 2015 roku, gdyż w piśmie opatrzonym wskazaną datą pozwana Spółka potwierdziła ich przyjęcie. Z kolei pismem z dnia 2 lutego 2016 roku strona pozwana odmówiła uwzględnienia tych roszczeń, co oznacza, że najpóźniej w tej dacie wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia jej odpowiedzialności było możliwe. Tym samym powinna wypłacić należne powódce świadczenia w terminie 14 dni od tej daty czyli do dnia 16 lutego 2016 roku i w tych okolicznościach odsetki za opóźnienie należały się od dnia następnego. W konsekwencji w dniu wniesienia pozwu uwzględnione w tej sprawie roszczenia były już wymagalne, a tym samym żądanie zasądzenia od tej daty odsetek za opóźnienie było w pełni zasadne.

Poza żądaniem zasądzenia odszkodowania i zadośćuczynienia pieniężnego powódka wystąpił dodatkowo z żądaniem ustalenia, że strona pozwana będzie ponosiła odpowiedzialność za skutki wypadku z dnia 7 sierpnia 2015 roku, które mogą ujawnić się u niej w przyszłości.

Podstawę prawną żądania ustalenia stanowi przepis art. 189 k.p.c., wedle którego powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Wskazany przepis wprowadza więc dwie przesłanki warunkujące dopuszczalność powództwa o ustalenie, a mianowicie:

- 1) ustalenie musi dotyczyć prawa lub stosunku prawnego,
- 2) po stronie powoda musi wystąpić interes prawny w ustaleniu.

W przypadku, gdy brak jest którejkolwiek z tych przesłanek powództwo o ustalenie podlega oddaleniu bez potrzeby dalszego rozpoznawania sprawy, a zwłaszcza rozstrzygnięcia kwestii istnienia lub nieistnienia danego prawa bądź stosunku prawnego. Dlatego też przy tego rodzaju żądaniach Sąd jest obowiązany w pierwszym rzędzie ustalić istnienie wskazanych przesłanek.

Odnośnie pierwszej przesłanki nie ma wątpliwości, że jest ona spełniona w rozpoznawanej sprawie. Powódka domagała się bowiem ustalenia, że łączy ją ze stroną pozwaną stosunek zobowiązaniowy, którego źródłem jest czyn niedozwolony oraz umowa ubezpieczenia, a taki stosunek jest regulowany normami prawnymi czyli stanowi stosunek prawny.

Kwestię sporną stanowiła jedynie druga przesłanka dopuszczalności powództwa o ustalenie, czyli istnienie po stronie powódki interesu prawnego w dokonaniu żądanego ustalenia. Co do tej przesłanki należy na wstępie podkreślić, że według wskazanego przepisu interes prawny po stronie powoda zachodzi wówczas, gdy istnieje jakaś niepewność stanu prawnego lub prawa. Interes prawny należy rozumieć więc jako potrzebę wprowadzenia jasności co do konkretnego stosunku prawnego lub prawa w celu ochrony przed groźącym naruszeniem sfery uprawnień powoda (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1999 roku, II UKN 176/99, OSNAP 2001, nr 3, poz. 80; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1999 roku, I PKN 278/99, OSNAP 2001, nr 2, poz. 42; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 września 1998 roku, I PKN 334/98, OSNAP 1999, nr 20, poz. 646; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 marca 1997 roku, I ACa 117/97, „Wokanda” 1998, nr 2, poz. 44). Należy przy tym podkreślić, że wskazana niepewność powinna mieć charakter obiektywny, czyli zachodzić według rozumnej oceny sytuacji, a nie tylko subiektywny, to jest wedle odczucia powoda (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 04 lutego 1999 roku, II CKN 804/98, OSNC 1999, nr 10, poz. 171; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1997 roku, II CKU 7/97, „Prokuratura i Prawo” 1997, nr 6, poz. 39; J. Pisuliński, Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 1989 roku, III CZP 37/89, „Państwo i Prawo” 1991, nr 6, s. 112). Oczywiście ciężar dowodu odnośnie tak rozumianego interesu prawnego, stosownie do przepisu art. 6 k.c., spoczywa na powodzie (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 1999 roku, II CKN 804/98, OSNC 1999, nr 10, poz. 171; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1997 roku, II CKU 7/97, „Prokuratura i Prawo” 1997, nr 6, poz. 39), przy czym sąd jest obowiązany badać z urzędu jego istnienie w każdym stanie sprawy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 lutego 1999 roku, I ACa 1105/98, „Prokuratura i Prawo” 2000, nr 2, poz. 35).

W niniejszej sprawie bez wątpienia nie zachodzi obiektywna niepewność co do przyszłych praw powódki wynikających z zaistnienia ewentualnych dalszych szkód powstałych w związku z przedmiotowym wypadkiem. Wynika to z faktu, że powódka nie udowodniła, aby istniała możliwość wystąpienia takich szkód w przyszłości. Jak wynika z przedstawionych powyżej rozważań nie ma żadnych obiektywnych podstaw do przyjęcia, że u powódki mogą jeszcze wystąpić w przyszłości jakieś uszkodzenia ciała i rozstrój zdrowia w związku z tym wypadkiem. U powódki nie wystąpił bowiem trwały, ani też długotrwały uszczerbek na zdrowiu, jej leczeniu dawno zostało zakończone, a w przyszłości nie wystąpią u niej żadne negatywne skutki zdrowotne tego wypadku. Co istotne, jak wykazano już we wcześniejszych rozważaniach, nie zachodzi już potrzeba wykonania zabiegów fizjoterapeutycznych obejmujących laser, masaż wirowy i ćwiczenia usprawniające lewej dłoni i lewego stawu skokowego, które w przyszłości mogłyby generować jakieś dodatkowe koszty leczenia. Skoro więc nie ma podstaw do przyjęcia, że w przyszłości mogą ujawnić się jakieś skutki tego zdarzenia stanowiące podstawę do jakichkolwiek roszczeń względem strony pozwanej, to nie ma stanu niepewności co do sytuacji prawnej powódki, a tym samym powódka nie ma interesu prawnego w dokonaniu żądanego w tej sprawie ustalenia, co skutkuje oddaleniem powództwa w tym przedmiocie.

Mając powyższe na względzie, na podstawie wskazanych przepisów, Sąd orzekł jak w punktach I i II wyroku.

Zgodnie z przepisami art. 15 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity - Dz.U. 2018, poz. 300 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o kosztach sądowych”, od pisma wniesionego w sprawie o prawa majątkowe, w której wartości przedmiotu sprawy nie da się ustalić w chwili jej wszczęcia, przewodniczący określa opłatę tymczasową w granicach od 30 zł do 1 000 zł. Ustęp 3 tegoż artykułu stanowi natomiast, że w orzeczeniu kończącym postępowanie w pierwszej instancji sąd określa wysokość opłaty ostatecznej, która

jest bądź opłatą stosunkową, obliczoną od wartości przedmiotu sporu ustalonej w toku postępowania, bądź opłatą określoną przez sąd, jeżeli wartości tej nie udało się ustalić, przy czym w tym ostatnim wypadku opłatę ostateczną sąd określa w kwocie nie wyższej niż 5 000 zł, mając na względzie społeczną doniosłość rozstrzygnięcia i stopień zawilości sprawy.

W analizowanej sprawie takim żądaniem o charakterze majątkowym, którego wartości nie można było określić w chwili wszczęcia sprawy, było żądanie powódki ustalenia odpowiedzialności pozwanej Spółki za skutki przedmiotowego wypadku w przyszłości. Należy przy tym podkreślić, że wartości tej nie można było ustalić także w toku procesu. W tych okolicznościach, wobec małej doniosłości społecznej rozstrzygnięcia w tym przedmiocie, a także niewielkiego stopnia skomplikowania sprawy w tej części, Sąd uznał, że opłatę ostateczną co do tego żądania należy określić w niskiej wysokości, odpowiadającej wysokości opłaty tymczasowej, czyli na kwotę 100 zł.

Z tych powodów, w oparciu o przytoczone przepisy, skład orzekający orzekł jak w punkcie III wyroku.

Zgodnie z przepisami art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez radcę prawnego zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego radcy prawnego, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Z kolei przepis art. 98 § 3 k.p.c. stanowi, że do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

W świetle wskazanych przepisów do kosztów procesu po stronie powódki należało zaliczyć jedynie wynagrodzenie reprezentującego ją radcy prawnego z urzędu w kwocie 5 904 zł.

Z kolei na koszty procesu poniesione przez pozwaną Spółkę składało się tylko wynagrodzenie reprezentującego ją adwokata w kwocie 4 800 zł.

Wedle przepisu art. 100 zd. 1 k.p.c., w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Taka też sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie, gdyż powódka wygrała sprawę w 25,62 % (3 293 zł / 12 853 zł), natomiast strona pozwana w 74,38 %. Oznacza to, że powódce z tytułu kosztów procesu należało się zwrot kwoty 1 512,60 zł (5 904 zł x 25,62 %), a stronie pozwanej kwoty 3 570,24 zł (4 800 zł x 74,38 %). W związku z tym, co do zasady, powódka powinna zwrócić pozwanej Spółce kwotę 2 057,64 zł (3 570,24 zł - 1 512,60 zł).

Przepis art. 102 k.p.c. stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przyjmuje się przy tym powszechnie, że zastosowanie opisanej normy prawnej powinno być oceniane w całości okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego stron. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 listopada 2017 roku, I ACa 422/17, LEX nr 2461420; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 września 2016 roku, I ACa 276/16, LEX nr 2137004; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 lipca 2016 roku, I ACa 1380, LEX nr 2090436; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 kwietnia 2016 roku, I ACa 1034/15, LEX nr 2071830; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2012 roku, II CZ 95/12, LEX nr 1232771; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2012 roku, I UZ 86/12, LEX nr 1228427; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 09 sierpnia 2012 roku, V CZ 26/12, LEX nr 1231638; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2012 roku, I CZ 34/12, LEX nr 1232459).

W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że za zastosowaniem przepisu art. 102 k.p.c. może przemawiać charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenie dla strony i subiektywne przekonanie strony o zasadności dochodzonych roszczeń (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 listopada 2017 roku, I ACa 422/17, LEX nr 2461420; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 maja 2017 roku, III AUa 1290/16, LEX nr 2304354; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 września 2016 roku, I ACa 276/16, LEX nr 2137004; wyrok Sądu

Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 kwietnia 2016 roku, I ACa 1034/15, LEX nr 2071830; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22 kwietnia 2016 roku, I ACa 1130/15, LEX nr 2041777). Jednakże subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia musi być wsparte na obiektywnych podstawach związanych z charakterem rozstrzyganego sporu i jego szczególną zawilnością, które powodują, że usprawiedliwione jest bronienie rozbieżnych stanowisk co do podstaw i treści mającego zapaść orzeczenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 maja 2017 roku, III AUa 1290/16, LEX nr 2304354; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16 grudnia 2016 roku, I ACa 955/16, LEX nr 2191500; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 lipca 2016 roku, I ACa 1380, LEX nr 2090436; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 18 maja 2016 roku, I ACa 173/16, LEX nr 2087807; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 18 maja 2016 roku, I ACa 170/16, LEX nr 2087806; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 marca 2016 roku, I ACa 1732/15, LEX nr 2023634; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 grudnia 2015 roku, I ACa 930/15, LEX nr 1993140). W ocenie składu orzekającego taka sytuacja zachodzi w rozpoznawanej sprawie. Przebieg leczenia powódki bezpośrednio po przedmiotowym wypadku, a także odczuwane dolegliwości, mogły ją utwierdzać w przekonaniu, że doznała w tym wypadku obrażeń uzasadniających wysokość dochodzonych roszczeń. Należy przy tym podkreślić, że powódka nie była w żaden sposób zweryfikować swojego stanowiska w tym przedmiocie przed wytoczeniem powództwa, albowiem nie posiadała odpowiedniej wiedzy i możliwości, aby właściwie ocenić wpływ tego zdarzenia na jej stan zdrowia. Dopiero pogłębiona analiza wszystkich okoliczności sprawy, wymagająca przeprowadzenia dowodów z opinii pisemnych biegłych sądowych, pozwoliła na dokonanie oceny zasadności roszczeń powódki przy użyciu kryteriów zobjektywizowanych. Należy jednocześnie podkreślić, że powódka znajduje się w trudnej sytuacji majątkowej, z którego to powodu została zwolniona od kosztów sądowych. W tych okolicznościach obciążenie jej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu dodatkowo pogarszałoby jej sytuację materialną. Skład orzekający miał także na względzie, że wysokość kosztów procesu, które powódka miałaby zwrócić, jest na tyle duża, iż pochłonęłyby znaczną część zasądzonego jej świadczenia, a tym samym zobowiązanie jej do ich zwrotu pozbawiałoby ją realnych korzyści materialnych z tego orzeczenia i poczucia naprawienia doznanej krzywdy. Opisane okoliczności prowadzą do wniosku, że obciążenie powódki kosztami procesu byłoby oczywiście niesłuszne, niesprawiedliwe i niezgodne z zasadami współżycia społecznego, a tym samym w niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek przemawiający za nie obciążaniem jej tymi kosztami.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o przytoczone przepisy, Sąd orzekł jak w punkcie IV sentencji.

W rozpoznawanej sprawie powódka została w całości zwolniona od kosztów sądowych (k. 38 akt), na które ostatecznie składały się: opłata stosunkowa od pozwu w kwocie 643 zł (k. 37 akt), opłata ostateczna w kwocie 100 zł, wynagrodzenie biegłego sądowego J. L. w kwocie 425,88 zł (k. 122 akt) i wynagrodzenie biegłego sądowego S. L. w kwocie 971,70 zł (k. 165 akt), co w sumie daje kwotę 2 140,58 zł.

Dodatkowo w tej sprawie Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie, w związku z podejmowanymi z urzędu przez Sąd czynnościami, poniósł tymczasowo wydatki na wynagrodzenie biegłego sądowego J. L. z tytułu stawiennictwa na rozprawie w dniu 16 maja 2018 roku w kwocie 287,27 zł (k. 145 akt).

W związku z powyższym, stosownie do przepisów art. 113 ust. 1 i art. 113 ust. 1 w zw. art. 83 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych, Sąd nakazał stronie pozwanej Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W., aby zapłaciła na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie kwotę 622,02 zł tytułem uiszczenia kosztów sądowych, od których powódka została zwolniona, i zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa. Zgodnie bowiem ze wskazanymi przepisami, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji tymi kosztami i wydatkami obciąży strony, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu, a więc w tym przypadku przepisu art. 100 zd. 1 k.p.c. W tych okolicznościach należało pozwaną Spółkę obciążyć obowiązkiem zwrotu tych kosztów i wydatków w części, w jakiej przegrała ten proces (2 427,85 zł x 25,62 %).

W odniesieniu natomiast do powódki skład orzekający odstąpił od obciążania jej tymi kosztami sądowymi i wydatkami w pozostałym zakresie z tych samych powodów, które przemawiały za nieobciążaniem jej kosztami procesu. Zgodnie bowiem z przepisami art. 113 ust. 4 i art. 113 ust. 4 w zw. art. 83 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych, w przypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może odstąpić od obowiązku obciążenia tymi kosztami sądowymi i wydatkami.

Z tych względów, w oparciu o wskazane przepisy, orzeczono jak w punkcie V wyroku.

W rozpoznawanej sprawie powódka W. W. korzystała z pomocy prawnej radcy prawnego M. J. udzielonej jej z urzędu. Zgodnie z przepisem art. 22³ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (tekst jednolity - Dz.U. z 2018 roku, poz. 2115 z późn. zm.), koszty pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu ponosi Skarb Państwa albo jednostka samorządu terytorialnego, jeżeli przepis szczególny tak stanowi. Obowiązek pokrycia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej nie jest obowiązkiem mieszczącym się w formule obowiązku zwrotu kosztów procesu między stronami, lecz ma charakter publicznoprawny i subsydiarny, gdyż powstaje dopiero wówczas, gdy egzekucja kosztów zasądzonych od przeciwnika procesowego strony korzystającej z pomocy prawnej udzielonej z urzędu okazała się bezskuteczna albo gdy kosztami procesu została obciążona strona korzystająca z pomocy prawnej z urzędu, czy też jeżeli koszty procesu zostały stosunkowo rozdzielone, a opłaty z tytułu udzielonej pomocy prawnej nie zostały zapłacone w całości lub w części. Skarb Państwa nie będzie więc nimi obciążony jedynie w sprawie, w której kosztami procesu obciążony został przeciwnik procesowy strony korzystającej z pomocy udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 października 2013 roku, I ACa 23/13, LEX nr 1386079). Taka natomiast sytuacja nie zaistniała w niniejszej sprawie, albowiem kosztami procesu nie została obciążona strona pozwana.

Wedle przepisu § 22 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst jednolity - Dz.U. z 2019 roku, poz. 68), do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. Wskazane rozporządzenie weszło w życie w dniu 2 listopada 2016 roku, natomiast niniejsza sprawa została wszczęta w dniu 8 lipca 2016 roku. Oznacza to, że w tej sprawie miało zastosowanie obowiązujące w dniu wniesienia pozwu w tej sprawie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1805), zwane dalej "rozporządzeniem". Zgodnie z przepisami § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia, opłatę za pomoc prawną udzieloną przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu ustala się w wysokości co najmniej 1/2 opłaty maksymalnej określonej w rozdziałach 2-4, przy czym nie może ona przekraczać wartości przedmiotu sprawy, z tym zastrzeżeniem, że ustalenie opłaty w wysokości wyższej, a nieprzekraczającej opłaty maksymalnej następuje z uwzględnieniem stopnia zawłości sprawy oraz nakładu pracy radcy prawnego oraz wkładu jego pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia sprawy, a w szczególności czasu poświęconego na przygotowanie się do prowadzenia sprawy, liczby stawień w sądzie, w tym na rozprawach i posiedzeniach, czynności podjętych w sprawie, w tym czynności podjętych w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu, wartości przedmiotu sprawy, wkładu pracy radcy prawnego w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych, jak również do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych budzących wątpliwości w orzecznictwie i doktrynie, a także trybu i czasu prowadzenia sprawy, obszerności zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego lub biegłych sądowych, dowodu z zeznań świadków, dowodu z dokumentów o znacznym stopniu skomplikowania i obszerności. W ocenie Sądu w niniejszej sprawie należało przyznać radcy prawnemu opłatę w wysokości maksymalnej ze względu na jej duży nakład pracy i wkład w wyjaśnienie sprawy, a także udział w sześciu rozprawach oraz w rozbudowanym postępowaniu dowodowym obejmującym zeznania kilku świadków, przesłuchanie powódki i dwie opinie pisemne biegłych sądowych. Oznacza to, że w tym wypadku należne jej wynagrodzenie wyniosło 4 800 zł (§ 8 pkt 5 w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia), przy czym należało podwyższyć je o podatek VAT w kwocie 1 104 zł (§ 4 ust. 3 rozporządzenia), co daje łącznie kwotę 5 904 zł.

Mając powyższe na względzie, na podstawie powołanych przepisów, należało orzec jak w punkcie VI sentencji.